

101382

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagossi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

**ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NUM. 20. BOTIGA
BARCELONA**

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre **ESPAÑYA**, pessetas 1'50.—**EXTRANGER**, 2'50.

Cinch minuts avans de l'arribada

—Companys, es inútil que us molesteu esperantlos: aquests viatgers venen á casa.

Un inspector d' Instrucció pública ens ho deya una vageda:

—Aquí, per precaucions que un prengui, es impossible inspeccionar res. El verdader fons de les coses no poden véurel mai. Prou l' inspector s' escarrassa, procurant evitar que l' arcalde y l' secretari y l' mestre s' enterin de la inminència de la seva visita... Per un conducte ó per un altre averiguau que tal ó qual dia hi anirèm, y... ja està feta la trampa: al entrar nosaltres en la escola del poble la més hermosa de les fíccions s' ofereix als nostres ulls.

S' han collocat á corre-cuya els onze vidres que faltavaan á las finestras; el lloch excusat, ahir mateix ofensa del nàs y horror del estómac, ha sigut netejat y embellit ab una capa de calis; s' han adobat las tres potas trencaades de las taulas d'escriure; s' ha provehit als noys de ploma y cartipassos, que feya mesos que no 'ls veyan; s' ha fregat las rajolas y estrenyiat el sostre y fins s' ha conseguit que 'ls alumnes, en atenció á la nostra visita, fessin l' immens sacrifici de rentarse la cara y las mans...

—Molt bé! —haig de dir jo, subiecte als meus debers oficials: —Això està en regla.

Y tot pujant á la tartana que ha de durme á la estació més pròxima, penso ab tristesas que en tot lo que he vist no hi ha res de veritat; que dintre de pochs días l' excusat tornarà á ser una sentina asquerosa, y las finestras se quedarán altre cop sense vidres, y las taulas aniràn coixas, y als tinters no hi haurà tinta, y 'perdrà el recort de lo que son cartipassos y plomas y 'ls alumnes s' olvidaran mesos y mesos de rentarse las mans y la cara.

Y l' inspector anyadí:

—Las visitas hauran de poguer ferse per sorpresa. Anar al poble en globo y caure sobre ell com un bòlit. No fentlo aixís, las inspeccions, més que inútils, resultan perjudicials, donchs lluny d' ajudar á formar un concepte una mica aproximat de lo que son avuy las nostras escolas, contribueixen á mantenir el deplorable convencionalisme en que en materia d' ensenyansa vivim anys há en aquesta terra.

Aixamplant l' objectiu y cambiant alguns termes, aquestas eran las reflexions que dijous ens fèyan nosaltres, mentre els canons ab els seus trons de festa ens anuncianaven que acabava d' arribar el rey; el rey que vé aquí pera coneixre l'estat de Catalunya, el seu modo d' ésser, las seyas necessitats, els seus ensomnis...

PIF-PAF

El rei i la reina d'Espanya han passat per dins Barcelona. Una fredor innegable'ls ha acullit. Es que entorn d'ells no hauran pogut veure més que la ciutat material, onejant domassos desde'ls balcons. Però la Ciutat esperitual, aquella que algú dels nostres ha cantada, va retreure-s passivament, dins casa, perquè ella no podia sentir la festivitat.

Mai més oportunament que aquests dies la nostra recordança anirà com un gran bés als germans qui sofreixen presó per una llei anticonstitucional, i als germans qui, enlla de la frontera, no poden habitar la patria, mentres la patria obre les portes a la reialesa i al govern de S. M.

Patria-Nació-Democracia

Ia conclusió del meu article de la setmana passada: *Si la causa de Catalunya no té de ser liberal, si no té de ser Catalunya inseparable de la llibertat, emigraré, toca de ple una qüestió que d' uns quants anys ensé es de dolorosa actualitat: la qüestió del patriotism.*

Ara, pera exposar aquesta qüestió, y probar de resoldrela, hem de sortir de la nostra actualitat; hem de generalisarla y tractarla en abstracte. Parlém, donchs, del amor á la patria, del patriotism, seguint aquell método de geomètrich de Spinoza y de Pascal que no permet usar paraules de valor dubtós, que no estiguin ben definidas.

Originariament, patria y nació son una mateixa cosa: *paternitat y naixensa*. La patria es el lloch abont s' ha nascut, y la nació se reduheix tot lo més á la família, al llinatge (*di piccola nazione*, de petita naixensa, diuhem encare els italiàns del segle XV pel qu' es de casa pobre.) Si alguna diferència hi ha es la d' extensió del pare, de l' unitat creadora, á la familia, la colectivitat d' una mateixa sanch. La patria dels nostres avis antichs era la ciutat y el seu terme; d' allí no passavan, y per això l' amor de patria era l' amor de la ciutat. Ni concebien una patria més gran ni havían pensat mai en un' organització política més vasta. Els conquistadors no constituiríen

—Voleu dir, Químenes, que sent sevillanos pasarán?
—Sí, hombre, sí; allá dalt todo pasa.

Estat, enxamplavan la ciutat, y ciutat ne deyan del imperi conquerit, agregació de suburbis subjectes pels tentaculs de la capital.

Pero succeixia llavors, que l' organització social era fragmentaria deixant fora de la ley y fins fora de la religió la munio inorganizada dels esclaus. Aqueixos no 'n tenian, no 'n podian tenir de patria, perque eran molts de rassas barbes y si no 'n eran, com á barbes, com á forasteras vivian als soterranis de la ciutat. Per això el patriotism era privilegi dels ciutadans, que l'imposavan als esclaus á las horas de perill, fentlos lluytar y morir per la patria que desconeixian ó que odiavan.

Heusquí la gènesis del doble patriotism, ó millor del veritable y del fals patriotism que perdura á la història, fins á l' aveniment de la Revolució Francesa: el patriotism d' adhesió y el de coacció, el del ciutadá y el del esclau. La tiranía crea una categoria d' esclaus temporals, y el patriotism es forsats per tothom menos pel tirà y els seus sayrons. Se priva als ciutadans fins del dret d' emigrar; quant son perillosos se 'ls confina á un lloch fixe, ahont no podrán enraonar ab cap dels seus conciutadans; no més ab el missatger del tirà, encarregat de duishis cartas visadas, y els encàrrecs de parents y amichs. Pero, reduïda la patria á la ciutat y prohibida l' emigració, el patriotism ja 's demonstra tal com té de ser. Fa més de quatre cents anys, á Florencià s' disputaven dos partits el poder; l' un volia al duc Cosinió de Médicis, confinat; l' altre era el d' una oligarquia de magnats; no 's pot dir que cap dels dos fos liberal tal com avuy ho entenem. Elegit un consell nou, partidari de Cosinió, els nobles s' alsaren ab armas, y amenassaya un' altre guerra civil quan s' hi va volgut ficar el papa Eugeni, qui havia anat á veure á Florencià, expulsat de Roma pel poble.

L' arbitratje va dictar un armistic, y els amichs d' en Cosinió se'n prevalgueren prenent la ciutat á la nit ab gent, d' armas portada de fora. Empresonats ó desterrats els del partit dels nobles, el seu capitost—que 's deya misser Rinaldo degli Albizzi—se va despedir del papa, qui 's dolgué del abús que s' havia fet de la seva intervenció. El Macchiavelli—qui conta la història del cas—posa en boca de misser Rinaldo aquestas memorables paraules, replicant á las queixas del papa: «...per mí mateix, més que per cap altre, m' sab greu, ja que he cregut que vos, llençat de la patria vostra, m' podiàtan tenir á la meva. Prou bona experiència he recullit dels jochs de la fortuna, y com que no he confiat gaire en las prosperitats, m' ofenen molt menys las adversitats; y sé que quan li plaguí 'm posarà més bona cara. Pero encare que no li plaguí may, jo sempre estimaré poch viure á una ciutat ahont pugui me nos las lleys que 'ls homes; perque aquella patria es desitjosa, que deixi gosar ab tranquilitat dels cauds y dels amichs... y sempre, als homes sabis y bons, ha sigut menos greu sentir dir els mals de patria, que veure'ls; y cosa més glorirosa es la repació de ser honorable rebeld que esclau ciutadá...»

Aquí tenim sentat el dret d' emigrar, no per la necessitat extrema de buscar el pà fora de la patria, sino per la necessitat de buscarhi la llibertat, y pera emportàrsela de retorn si es possible la tornada. Aquest dret d' emigració, que 'n diríam política, negat pels despotas de tots els temps, es el que adouquén nosaltres pels ciutadans dels països endarrerits privats de llibertat al segle XX.

El patriotism surt de la patria ab els emigrants; al segle XIX, el segle redemptor de nacionalitats, els

més fervents patriots helènics, polonesos, italiàns, magyars, eran els liberals expatriats.

Y eran tots liberals, fixeuhi bé, perque la patria es per sí llibertat, amor, adhesió espontànea. El patriotism, nascut de la llibertat ciutadana, reduxit al privilegi mentres hi hagué castas y tiranias, no ha sigut ple y sencer fins al aveniment de la llibertat política, creadora de la nació. La Revolució que oposà la nació á la monarquia representativa del privilegi, ens ha dut el patriotism nacional. Així se presenta clarament la evolució del sentiment y de la idea de patria, es á dir del patriotism; tant més perfecte quan menys exclusiu, creixent de la ciutat antiga á los oligarquies, pera arribar á ser perfecte en las democràcias. Així podem dir axiomàticament que tot poder exclusivista, privilegiat, no incorporat á la nació, es anti-patriota.

La trinitat Patriotisme-Nació-Democracia s' resumeix en la santa paraula de Libertat. Y com que la llibertat es igual pera tots els homes, y surt dels confins artificiosos dels Estats, el patriotism de demà no será del meu poble, ni de la meva nació, ni del meu Estat, sino de tot arreu ahont visquin homes lliures.

MAGI PONS

DAVANT EL SEGUICI

N les ocasions de prova, quan l'enemic apela als grans medis de suggestió sobre les multituds, és quan nosaltres, per la dignitat de la nostra proteta, per la noblesa severa de la nostra actitud, hem d'affirmar-nos més que mai tal com som, en l'intègra possessió de nosaltres mateixos.

Allà enfora, lluny del fogar nostre, el seguici passa... Aclamacions ben poc significatives, ja que no pot haver-hi manifestació contraria que les neutralisi o les anuli, acullen el seu pas... Però al darrera del corteig fastuós, sobre'ls aplaudiments i els crids qui van extinguir-se, queda la ciutat de sempre, somesa al règim d'excepció, la mordaça a la boca, la menaça de la llei sobre'l cap...

Vosaltres, els qui sentiu idolàtricament en el fons vostre'l pas d'aquelles processions sumptuoses, què en sabeu, d'aquella mateixa sobiranía vostre consignada en el codic fonamental d'Espanya? Aon queda la majestat vostre de sobirans, aon deixeu la majestat primaria de la nació sobiran de sí mateixa, la majestat compartida, segons la Constitució, amb els monàrques? La visita d'un rei al seu poble tindrà d'esser, constitucionalment, entrevista dels dos co-sobirans, el representant i els representants, no sumisio afectada de vassalls a princip.

Hi ha una cosa que s'oblida massa sovint, a causa de la lenta desvirtuació de les paraules, qui arriba a desvirtuar, reflexivament, els conceptes. S'oblida que l'Estat espanyol, a pesar d'esser una monarquia, és també, com tots els Estats am dret polític, una república. Dels negocis d'Estat, fins en el fort temps de l'absolutisme, els clàssics en deien *negocios de la república*. Doncs bé: en els temps de la nostra monarquia, am tot i dir-se representativa i liberal, la república, o sia la cosa pública, o sia l'intervenció directa i continua dels ciutadans en la gerència del govern, és nula. Aquella coexistència ideal de monarquia i república, tant clara, per exemple, a Anglaterra, és cosa desconeguda entre nosaltres. Per això, per això, és que som indignes de república, fins d'aquella república qui pot conviure am l'institució de la reialesa.

Si hi hagué entre nosaltres aquest orgue ausent, la república, el colloqui de poble i rei seria una ratificació del poder delegat per la nació en el monarca, o bé seria una desautorització per no haver respolt el delegat a la pureza de les funcions delegades.

Els reis mig-evals de Catalunya! Hi ha, sempre, en llurs visites a la nostra terra, un no sé què de majestat èpica qui dignifica per igual als visitants i als visitats. Quan el rei deia, desde la sella, al moment en què el cavall trepitjava terra catalana: «Catalunya, poblada de lleialtat», hi havia, en la paraula lleialtat, un eco del sentit originari, és dir, conformació estricta a la llei, adequació d'actes i paraules a la norma pública estableguda de comú acord entre poble i rei. «Terra poblada de lleialtat», ont un dia unes corts negaven al rei la concessió d'uns subsidis ruinosos, i l'altre dia s'alçava la figura d'un Fivaller, la llei en la mà, i l'altre'l mateix poble lleial, en nom de la lleialtat a la llei suprema, despullava de la reialesa delegada al monarca i elegia un rei nou, lliurement, en nom de la lleialtat...

Ah, sí! El mal modern del nostre poble és l'inca-

“La commedia e finita,”

Abaix el teló!

Ha terminat, en la forma qu'era de preveure, la tragicomèdia de la torrador de café, en la que vagin á saber ab quins móvils—alguns vius de la Pobla de Segur cregueren véurehi una bomba.

Absolto els acusats Pujol y Boixareu a conseqüència del veredicte del primer Jurat de Lleyda y demandada pel fiscal la revisió de la causa, divendres dia 16, tornà á veure's aquésta en la propia capital, y l' segon Jurat, d' acord ab la opinió del primer, respondé, naturalment, en el mateix sentit; això es, que la torrador de la Pobla de Segur era realment una torrador y que 'ls dos detinguts, completemet nèts de tota sospita terrorista, devian ser posats al carrer, com en efecte y ab general aplauso ho foren á las ondes d' aquell yespe.

Semblant desenllás, previst y descontat per tots els qui serenament han seguit la marxa del assumpte, enclou una pila d' ensenyans y acredita una vageda més l' ull clínic de mister Sherlock Tressols, qui, en sa declaració com a testimoni, manifestà ab la major formalitat del món que la torrador, per això, era una bomba de doble sistema y molt parescudada á una que últimament va ser trobada á París.

Una bomba de doble sistema!.. Gracias encare com no va calificarla de triple ó quadruple, com segurament deu dir l' interessat.

«Qué n' explican de cosas aquest olfato portentós y aquesta perspicacia gorioniana!..

—¿De quin color es aquella paret? —Negra general. —No, senyor, qu' es blanca. ¿De quin color es? —Blanca, general. —Molt bé; tú ets un bon soldat. —Victor Hugo.

pacitat de república. La república no s'instaura extiernament entre nosaltres, perquè interiorment no n'hi ha. Veieu ara passa un rei pel davant nostre; i nosaltres no sabem, dignament, contar-li l'opressió que patim en la nostra vida d'homes públics, de ciutadans. No sabem dir-li: veieu, co sobirà, com la nostra part de sobirania és aminada i restringida. Una llei dictada contra la Constitució ens aminora'l dret de paraula, i fins i tot ara, quan els parlem, és am perill de la nostra llibertat... Que l'encaixada nostra, rei, sia'l començ del restabliment constitucional, i que la plenitud del règim concertat lliurement entre vós i nosaltres retorni...

Cal dir-ho. Nosaltres som un poble de bons burgesos, homes de botiga i de fogar, somesos religiosament a la dictadura de les nostres dònes, patriòticament a la dictadura dels morts, políticament a la dictadura dels oligòcrates, perquè no tenim l'orgue de la sobirania... No tenim veu, i se'n oforga vot. No tenim veu, i no sabem lo que és parlar deslliberament en l'assamblea personal de la república... Som homes de portal endintra, i al defora no som més que *tranzeunts*, aimants de tota idolatria visual qui posa un color més en les vies, un viu de rojor en els balcons, un onejar de bandera en les arades...

Escolta-m, escolta-m, bonhome qui ara mateix, desde'l teu taulell, has venut uns metres d'ornamentació i t'alegres de les festes inesperades: «sabs que a la vora teva hi ha un ciutadà qui's sent l'home públic a dins ell, i plora l'esclavitut de la paraula, de la paraula opresa, per la llei? Doncs bé: tu, tu, per la teva abstenció inconscient, tens la culpa d'aquella opressió, qui empresona'l verb humà, au-cell de l'ànima... Tu't dius, bonassament: «la llei contra l'expressió de les idees! Què se m'endona a mi, qui no tinc idees, i si en tinc me les guardo pera mi mateix, i visc honradament din casa meva?». No, no, exactament convé, ja que no *concitudat*. Tu aria vius pacíficament en el castell, inatacable del teu domicili, perquè altres homes tingueren el coratge de parlar, am perill de la llibertat i de la vida. Sobre'l llindar de la teva porta, hi ha un segell roig, gravat am la sang heroica dels qui llibertaren el teu fogar un dia... «I tu aral negares a ells el concurs de la teva acció pera rescatar la ciutat opresa, la llibertat de la plaça pública, de la fulla volant ont el dia, per un moment, cobra paraula i esdevé persona, humanitat? Pensa que tu ets la vera i pristina autoritat, perquè ets l'autor i la base de tot un règim. Desvetlla dins tu mateix el sentiment de la teva propia grandesa sobiranana. I quan passis al davant teu els monarques de la terra, representants teus, acosta't-hi dignament, respectuosament, graciósament, sense minva de la teva dignitat ni de la dignitat d'ells, i, el llibre de la Constitució en mà, diga-les: «Ciutadà rei, senyor, majestat (com tu vulguis): bé cal que la força generosa de la vostra comunal sobiranana restableixi l'imperi de la llibertat, que és honra nostra i excusa fonamental del vostre poder.»

GABRIEL ALOMAR

Acció republicana

O son els mitins polítics, ahont solament soien dirshi generalitats llampants ó tonterías llàstimosas, la millor escola per fer convensuts; poches prosélits acostumans a fer els engrescodors articles periodístichs, llegits tan sols pels correligionaris que, ja per natural disposició de l'ànim, han de trobar excellentes las bambollas de sabó ab que 'l bon propagandista sab adornar els seus treballs; lo que resulta d'èxit més eficàs es l'exemple. Fa més per la causa republicana l'ajuntament del Vendrell, compost desde fa molts anys exclusivament de republicans, administrant honradament els interessos comunals, millorant constantment la vila que administra i exercint l'autoritat ab serena justicia i exquisida equitat, que deus discursos de propaganda exaltada, cent articles de dogmatismes neuls y fins que unes quantas organitzacions de molt soroll y pocas nous.

Tant al Vendrell, com a Figueras, com a Sabadell, com a tantas altres poblacions catalanes ahont de molt temps ocupan republicans el Municipi, la gent de tots colors s'han acostumat a veure en el partit republicà, no aquella agrupació disolvent de un radicalisme poca solta, sino una colectivitat capacidada per administrar digna y honradament tota mena d'interessos, inclos els de l'Estat. Ab son alt exemple, els modestos republicans dels municipis esmentats fan verdadera acció republicana.

Aquest excelent camí segueixen a la Diputació Provincial de Barcelona els nostres correligionaris y ens plau consignarlo. La memòria que com a prò-lech dels pressupostos pera 1909 va llegar a una de las darreres sessions el president d'Hisenda Sr. Gubern, y que reflexa exactament la opinió de las formes republicanas de la corporació provincial, es una demostració paleesa de que 'ls nostres amics volen administrar serenament, judiciosament, sense que 'ls tempti el desitj de fer coses aparatosas y enllustradoras que, si reportarien un èxit momentani, podrían en canvi comprometre en un pervindre prò-xim la vida econòmica de la Diputació.

Certs elements d'aquella casa son uns enamorats dels foix d'artifici y, si no hi hagués el bon sentit que tallés las alas a la seva fantasia, omplirian Barcelona d'institucions llampants d'ideals enlayardadissims però de resultats pràctichs verdaderament negatius, mentres desciudarien coses útils menyspreu-hantlas perquè no foren a son judici coses d'alta cultura.

Un exemple d'aquesta tendència l'ofereixen els aludits elements de la Diputació ab son criteri respecte als Estudis Universitaris Catalans y els Ateneos Obrers. Els primers no han respondat a la noblesa d'intents ab que foren fundats; les càtedras creades restan la major part desertes y à escassa gent apropiada aquella institució d'alta cultura. Els segons pro-digan l'ensenyança entre les classes populars; son

verdaders centres de educació pels obrers; fan obra positiva de cultura. Donchs, mentres pera els Estudis Universitaris s'obra generosament la mà, pera els Ateneos es regatejan miserableness les pessetas. Contra aquesta tendència al malgast o inútil y a favor de un judicis y ben meditat esmorsament dels fonsos provincials, s'ha aixecat la fracció republicana de la nostra Diputació y per boca de l'elouent diputat senyor Gubern ha senyalat els perills a que la via seguida fins ara podia portar. La memòria escrita pel Sr. Gubern es un model acabat de bon sentit, alta previsió y seré judici.

La tasca honrada que fan els republicans a la corporació provincial es la millor de les propagandas que poden ferse a favor de nostres ideals. Es verda-dera acció republicana.

JEPH DE JESPUIS

NULLA est redemptio!

De la discussió plantejada el dilluns al Congrés pel senyor Hurtado, y sottinguda després pels senyors Calvet y Salvatella, se'n dedueix que d'allí de la derogació de la llei de Jurisdiccions per ara no hi ha res.

Y no sols no hi ha res, sinó que ni sisquera s'ha pogut averiguar per quin temps es possible que hi hagi.

La contestació del senyor Maura als requeriments dels diputats solidaris, més que la resposta d'un jefe de Gobern que's veu interpelat sembla un treball de funàmbol.

—Ja en altra ocasió vaig dir lo que fa al cas. A aquelles declaracions me remeto... Com que les circumstancies no han variat, tampoc pot variar la meva actitud... En quant als cassos *aislats* d'aplicació de la referida llei, de que 'ls diputats solidaris de nosaltres, donchs estem inspirats en la més desinteressada rectitud y sinceritat.

Balanci, tot balanci... Simples exercicis sobre la corda fluixa...

Restim:

Que hem perdut el temps, que aquí tot està igual y que la causa desconeguda que sosté la llei de Jurisdiccions continua subsistint, tan desconeguda pero tan poderosa com sempre.

Lo qual, pels que a cada moment estem exposats a tropessar ab els seus fils invisibles, no deixa de ser un consol.

Barcelona ha sigut visitada aquests dies per una pelegrinació sevillana.

De modo que, ara com ara, en el ram sevillano ja sabem que hi ha tres coses:

Vetas.

Duros.

Y pelegrins.

Así se gobierna...

Segons ordres terminants del Arcalde, ahir a la Casa Gran no hi podía entrar ningú més que 'ls reditors y 'ls individuos de las sevas famílias.

Esculti, senyor Puig y Alfonso: y si arriba a donar-se el cas de que un concejal s'hi presenta en companyia d'un nen en trámits de lactancia, la dida, individua extranya a la familia, tampoc hi hauria pogut entrar?

Y no pogueren entrar ella, gen quina situació quedava el fill del representant del poble?

De totes maneras, deixant apart aquest petit dupte, resulta que avui el Palau municipal ja no es la Casa de la Ciutat, sinó la Casa dels regidors y dels individuos de las sevas famílias.

Y ¡visca la democracia!

Per discussió edificant y lluminosa, la que aquest dia va entaularse al Congrés entre en Moret y en Maura.

«Saben en què varen venir a parar els dos capaçares de la política monàrquica, després d'unes quantas horas de discrussejar por todo lo alto?

En que, en matèries econòmiques, lo mateix pensa en Maura qu'en Moret.

No 'n fa poch de temps que ho sabiam això!

L'ideal d'en Moret es feros esquitxar hasta l'últim céntim.

El d'en Maura es deixarnos sense camisa.

¿Pot haverhi acort més perfecte?

Segons l'autorisada opinió dels diaris del trust madrileny, la vinguda del rey a Barcelona serà la mort irremediable y definitiva de la Solidaritat Catalana.

¿De debò?

Sabed, trust que así *badas*, (es l'únich que sé 'ns acut) que 'ls muertos que vos matais gozan de bona salut.

LLEIDA, 18 de octubre

En aquesta ciutat desde primer del mes corrent que estén en plé Carnaval. Dons gust veure als estudiants de capellà ab son barretat negre y vestit igual (lo últim pochs). Es una ordre del bisbe el qual no tenint gayres mals de caps s'occupa de tals extravagancies; com li dice, se'ls veu pel carrer major passejantse tots fets uns *toreras* lluïnt son tutup y fent patí cors a les noyes; pero nin-

gú cumpleix ab la manera de portar dit sombrero, el un ab l'alba baixa, l'altre *echao pa lante*, l'altre tot al catell (que son los més), en fi ni ha per llogar cadiras. Se coneix que 'l bisbe està de guassa.

Tambe'l Cabildo de la Catedral ha fet moltes millores, primerament entarant tot el chor de la Iglesia y 'ls altars (entenemnos els dels canonges no més). Com que ara ve l'hivern, no fos cas que 's refredessin, donchs, ademés que sempre estava estorat y ab peluts al damunt no bastava això si no que han tret les pedrals del enllotat, ficanthi fusta, això estarán més calents.

Consti que 'ls canonges de aquí son els que cobran més d'Espanya, ja que sense la paga que no baixa de 50 ó 60 duros cada mes (segons la categoria) aquest any s'han repartit la friolera de 14 mil duros y pico, de la collita del blat del terme de Montagut.

En canvi als dependents els pagan a 10 duros mensuals y no tenen altra ganga que si un dia un de ells està malalt, té que posarhi un substitut a pagar de la seva butxaca y donantli 12 rals diaris com ara va succeir fà poc dias. Benaventurats els pobres perque d'ells es el regne del cel.

MONISTROL DE MONTSERRAT, 20 de octubre

«N' esteu convensuts, antisolidaris monistrolencs, de que la forsa de que disposeu deixa molt que desitjar! El mitin del diumenge, estéu segurs que per vosaltres serà una lliçó d'aquelles que no s'olviden fàcilment. Desenganyeu-vos, anticis companys; si tots els elements avym desgrediadament en completa desgregació, no formem el bloc de que días passavam parlavam en LA CAMPANA, la Bestia Negra tornarà a ensenyorar d'aquesta vila, com en temps no molt il·lunyats va ferho. «No serà una vergonya, per tots els qui'ens dihím il·lubrals, véure's la primera vila d'Espanya que va sublevarse en el 68, a la que sempre s'hi han bressolat totes les ideas generoses, sota les àsperes potes de la reacció. Creyeu-nos, estimats companys; els que os criden l'atenció, ho fem desinteressadament, y, precisament no tindriam que ser pas nosaltres qui deuria de ferho, donchs quan se'n fa una injustícia, sabem imparsos en la forma qu'és convenient. Pel be de tots, unimossos apressuradament: espirituistes, protestants, lliure-pensadors, anarquistas, socialistes y republicans de tots menys: tots units tenim més forsa que tots els insconsients y reactionaris plegats. Tots havrem de depositar l'orgull y la vanitat y que ningú miri ab despecti al que no vulgi claudicar dels seus ideals.

Dintre de poch'os exposarem els treballs que portém realitzats. Estéu segurs que ningú s'oposarà a la pràctica dels mateixos, donchs estem inspirats en la més desinteressada rectitud y sinceritat.

LA VISITA

Vé. Vol coneixre la terra, las costums dels habitants, els seus més fervents desitjos, las seves necessitats.

Y 'ls que de guiarlo 's cuidan l' allotjan en un palau hont li sembla encar trobarse en el palau que ha deixat. Y 'l duhen a un gran teatro, aplech fastuós y brillant de tot lo qu'en l'urb inmensa vol dir nom, fortuna ó sanch; y li dedican *corridas*, y banquets y festivals, y retretas y parades y homenatges y saraus; y 'l portan en automòbil a veure jardins y parchs, y torres maravellosas y *chalets* senyoriais; y li fan recorre fàbricas, hont previament s'han pintat parets y portas y sostres, y 'ls obrers, modernes escaus, ab el trafo de les festas y instruïts pel capatás, traballan com si's trobessin en un edén terrenal. Y li ensenyen els museos, y 'ls carrers ben empedrats, y las plassas més bonicas y 'ls jardins hont fa mitj quart encare hi plantaven rosas y dalias y lliris blanxs. Y 'l enlluernan ab festas, y l' aturullen ab cants, y ab salvas y ab afalachs.

—¡Héusela aquí!... Això es la terra!— diuen els cortesans:— heu sondejat la seva ànima, l'heu seguida pam a pam, coneixeu lo que desitja, lo que pensa, lo que val, lo que li serveix de rémora, lo que li podeu donar...—

Pero jo, què no combregó en l'iglesia del engany, li dich a grans crits:

—Mentida!

Us están falsificant las idees y las cosas.

Tot lo que us han ensenyat es tramoya de teatro.

Heu vist palaus de nababs,

heu vist moradas espléndidas,

heu vist or, perlas, brillants,

ríus de seda, mars de blondas;

heu vist el damunt, els dals,

la funda que 'ns envolcallà,

el barnís superficial;

pero de la nostra essència,

de lo qu'en realitat

el cor, la mèdula, l'ànima

d'aquest poble singular,

permiteme que us ho digui

rudament, clà y català,

no n'heu vist ni una gospira,

ni una sombra, ni un borrall.

C. GUMÀ

Al morir el dogma, neix la moral.—Kant.

El monument á Miquel Servet

EMÀ, 25 d'Octubre de 1908, á las deu, s'inaugurarà en la petita ciutat francesa de Annemasse (Alta Saboya) el monument á Miquel Servet, costejat internacionalment pels seus admiradors.

La intolerància calvinista portada al extrem de desterrar la estatua dedicada al màrtir del lliurepensament de la ciutat ginebrina que hostatja el superb monument erigit á la memòria del seu butx, tindrà la merescuda réplica ab aqueixa inauguració del monument a Servet. LA CAMPANA DE GRACIA y el grupat d'admiradors espanyols d'en Servet, estarán representats en l'acte de la inauguració pel president del Comité Internacional, senyor August Dide. El nostre gust hauria sigut poder enviar a la fest

que permeten formar un concepte bastant exacte de les seves tendències:

«El Partit socialista, partit de la classe obrera y de la revolució social, persegueix la conquesta de la emancipació política dels proletaris per la destrucció del règim capitalista y la supressió de classes. Ell, ab sa propaganda, recorda incessantment al proletariat que aquell no conseguirà la salvació ni la lliberació completa sinó dintre del règim colectivista ó comunista.

...El Partit considera com un deber essencial dels seus militants, traballar en l'aument de la potència parlamentaria y legislativa per medi de l'acció electoral.

Aquesta última afirmació es tant més digna de ser notada, quant que en el mateix Congrés hi ha gué qui va dir que l'envi de diputats socialistes al Parlament era una cosa de *trenta-séptim ordre*.

Reproduïm finalment, desitjant que 'ls qui de bona fe creuen que 'l socialisme es incompatible ab els demés partits, sense exceptuar el republicà, las meditins, —las declaracions fets per M. Jaurés al ocupar-se el Congrés d'aquest delicat assumpt:

«Son avuy massa confusos els partits *vehins* pera que nosaltres poguem lligar-nos ab cap d'ells. Pero, quan jo sento dir que no hem de fer diferencia entre aquests partits, considero que això es *lligar-se d'una manera negativa*. No hem de dir-ho això; no podem dir-ho qu'entre aquests partits no hi ha diferencies.

En mitj de les paraules del capdill socialista, «no s'hi entreveu lo que nosaltres sempre hem sostingut, això es, que 'ls treballadors, en son propi interès y establint les *degudas diferències* á que aludeix en Jaurés, han de saber aprofitar, en determinades circumstancies, el concurs dels partits polítics *vehins*, á cambi del qu'ells puguen també prestatsh?

Rennits últimament á Bruselas els representants socialistes de vari països, s'han ocupat del problema d'Orient en les relacions ab els interessos del poble.

La opinió general dels representants, homes pràctics tots ells y ben coneixedors de la materia, es que en aquest plet, tota vegada que més probabilitat té 'l poble de perdrehi que de guanyarhi, lo millor es que no s'hi figui.

El seu únic deber es mirar si á favor de l'actual agitació, s'imposa als seus governs y 'ls arrenca la concessió del sufragi universal.

Segueix á Vilafranca del Panadés la vaga dels sabaters, els quals han declarat qu'estan resolts á no tornar al treball fins haver obtingut lo que demandan.

Diumenge á la Casa del Poble, de Valencia, se reuniren els obrers ebanistes y similars al objecte d'elegir els sis companys que junt ab sis patrons han de formar la Comissió mixta encarregada de reorganizar l'ofici.

Demà diumenge celebraran els Obrers curtidores d'Igualada un meeting de propaganda societaria.

Els obrers cinters de cotó de Manresa se queixan del poch respecte que 's té á les bases firmades davant del Gobernador y altres personalitats. Han circulat algunes fullas ahont s'explica la situació dels treballadors y s'atribueix á les autoritats locals la culpa de tot lo que passa.

La Confederació regional de Societats denominada *Solidaritat Obrera* ha publicat el projecte dels seus Estatuts, recomanant á totes les societats de fora ciutat que avans del 29 del corrent envien al Consell Directiu central les esmenes que considerin oportú introduir en el referit projecte.

La reunió extraordinaria de delegats per aprobar els Estatuts se celebrarà el dia 29 á las nou de la nit.

REPICHS

NA mala notícia pels aspirants á regidor.

La fetxa de las eleccions municipals, que alguns la posavan en el Novembre pròxim, se retrassa d'una pila de mesos.

Don Anton no ho ha dit encare pel clar, pero per aviat que sigui, se suposa que no farém Ajuntaments fins per allá al Abril.

Qui sab!... Tal vegada á alguns la espera encare 'ls resultí favorable.

Abril... ¿No diulen que pel Abril cada gota 'n val mil?

Potser també valdrà mil vots cada un dels que llavoras se depositin en l'urna.

Un senador solidari ha interpelat al Gobern sobre 'ls assumptos del Marroch.

¡Ay!... Més sort tenen els moros que nosaltres.

Sobre 'ls assumptos de Catalunya—especialment sobre cert assumpt—cap senador diu «aquesta boca es meva.»

Es cosa decidida.

Si á causa de les dugas vacants qu'en la circumscripció de Barcelona existeixen, el Gobern convoca eleccions parciales de diputats á Corts, els lerrouixistes presentarán candidat al seu jefe.

Així, somiadora com sempre, ho ha fet saber al gènero humà la *Gaceta del Céleste Imperio*.

J'Pobra gent!...

Està don Alacandro ben divertit,
si no té altra candela
per anà al llit.

Paraula d'honor!

El Progreso del dimecres va proporcionar-nos un rato felís.

Els precursors de la Revolució

Á J. J. ROUSSEAU

Monument inaugurat el passat diumenge á Ermenonville.

Obra del escultor GREBER. — Fotografia ROL.

Á la porta de la Mercé

—Noy, vés y digas á la Mare de Déu que fassí el favor de deixarte aquella ermilla ¿sabs?, que aquests días vull posármela.

«Mañana llega don Alfonso y su consorte—deya.

—A esperarle todos! Que nos vea á todos!,

Y, naturalment, no poguerem contenir la rialla.

Ens varem imaginar el quadro: ells ben arrelengadets al passeig de Gracia y el rey passant pel davant seu y mirantse tot extranyat al inefable senyor Careaga, al salerós regidor Zurdo de Olivares y als incomprendibles hermanos Ullid.

Un poemat...

—¿Qué va sembrarli, diumenge,

el casco dels polissóns? ..

—¿Quin casco?

—El casco que duyan.

—Vol dí alló del cap?

—Alló.

—Si alló no ha sigut may casco...

—Donchs ¿qu' és alló?...

—Un colador!

Plàsticas familiars:

L'altre dia don Amós Salvador va enfadarse de valent ab en Maura perque aquest, haventlo d'anomenar en plena càmera, va dir «el senyor Amós» (qu' es el nom) en comptes de dir «el senyor Salvador» (qu' es l' apellido).

Sincerament parlant la indignació es razonable. Li agradaría gayre al President del Consell de Ministres que quan els diputats parlessin d' ell diguessin l' *Antones*...

Y això que hi han sobrats motius per' dirli!

Tot fos de tant bon arreglar!

La comisió dita de Incompatibilitat está ara amohnada ab el cas Ossorio.

Aquest senyor se troba avuy qu'es diputat y gobernador á la vegada y ja es sapigut que això la llei no permet.

Don Angel, per la seva part, no sab per quin cantó decidirse; no sab quin dels dos cárrechs deixar.

Un consell d'amich:

Déixils tots dos... y á vegetar.

Mentre en Maura correrà per aquí, fent de *lazarrillo* á D. Alfons, á Madrid discutirán el Projecte d' Alcohols y la qüestió de las Comunicacions Marítims.

Així ho ha disposat don Anton, y sembla que 's hi ha deixat el panyo molt ben arreglat.

Perque, per més que això del alcohol siga materia molt inflamable, si algun imprudent vol calarhi foç aplicanthi el misto de la oposició, poden agafar-se tot seguit ab l'assumpt marítim...

Vol dir que hi poden tirar *aygua* á sobre y apagarlo.

En Nakens s'empenya en reorganizar las forces radicais.

Això es digne d'alabarse, y fins aquí no hi ha res que objectar. Pero ja ho ha pensat bé el veterano *luchador*...

Lo primer que necessita, si vol reforçar el seu partit, son dues coses essencialíssimas:

Oli de fetje de bacallà, marca «Cultural» y *Farina lacteada*, marca «Transigencia».

Y per pendre això, han fet tart els corregionalistes de *el bueno de Nakens*.

CORRESPONDÈNCIA

Caballers: Fí del Miquel, Enys, J. Moret de Gracia, H. Parés, J. Ventayol, Mossen Flachs, F. Cervelló Jaén, Manel Noél, Joaquim Quinet y Quim, Costa y Alemany, y Emili Pólit. Tantas mercés pels originals destinats al número dels morts. La publicació dependrà del espai disponible... y d'altres apreciables circumstancies.

Caballers: Pepet de Pobleda, F. Zeugirid Riera. Un barber que presum molt, Mosca Morta, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, J. Massaguer S. (artiller), P. Rebroll y M., Narcís Viadé, Jaume Marcé, y M. B. A. dels pebrots. —Per naps ó per cols, aquesta setmana hi ha molts bonyols.

Caballers: R. A. (a) Pau de las Calas Curtas, J. Sertsem, Ramiro Espinosa y Espinosa, Mossen Flachs, Rata Pinyada y Manel Soms. —Molt bé, aquesta vegada.

Caballers: P. Galimany Parull: Casi es segur que no anirà. —Guardiola: El dibuix es molt plé de picardia, però d'execució està bastant malament. —Hermenegildo Parés: Els versos son... com li diré jo... massa incongruents... ¿entoses? —J. P. Juliá: Com á descripció no anava del tot malament, però, pera interessar al lector, hi faltava amenitat. —E. Cid: Las ratllar curtes estan bé de mida y fins de consonància... Lo que no 'ns acaba de convencer es la moral de la *moralaja*. —Jobico: *Arriba, joven, arriba... Usted subira...* —R. Asonipse E.: Això 's escriure cor ab t final ja explica tot lo demés. —F. Carreras P.: Tantas mercés. —S. Brugués Berta: No está mal.

—Un intrasigent: Abraham el xisto, però la setmana entrant resultarà ja extemporani. —Enys: Va bé. —A. (Cornet): La forma es floralesca; el pensament... migradet. —E. Ordanyé, E. Fonternat y J. Munné: Gràcies... y miraré de complairels. —J. Bosch y Romaguera: Molt bé, molt bé... Anirà.

AVÍS

El vinent dissapte, 31 d' Octubre

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

La Campana de Gracia

DEDICAT ALS MORTS

8 planas * * * 10 céntims

DISSAPTE, DIA 31 D' OCTUBRE

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.